YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

16 päivänä tammikuuta 2003 *

Asiassa C-315/00,

jonka Bundesfinanzhof (Saksa) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Rudolf Maierhofer

vastaan

Finanzamt Augsburg-Land

ennakkoratkaisun jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1) 13 artiklan B kohdan b alakohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Wathelet sekä tuomarit C. W. A. Timmermans, D. A. O. Edward, P. Jann ja S. von Bahr (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— R. Maierhofer, edustajanaan Rechtsanwalt C. Theil,

— Saksan hallitus, asiamiehinään W.-D. Plessing ja B. Muttelsee-Schön,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Traversa ja K. Gross, avustajanaan Rechtsanwalt A. Böhlke,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan R. Maierhoferin, edustajanaan C. Theil, Saksan hallituksen, asiamiehinään B. Muttelsee-Schön ja F. Huschens, Yhdistyneen kuningaskunnan halli-

tuksen, edustajanaan barrister P. Whipple, ja komission, asiamiehenään K. Gross, avustajanaan A. Böhlke, 7.2.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.6.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Bundesfinanzhof on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 25.5.2000 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 21.8.2000, EY 234 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1; jäljempänä kuudes arvonlisäverodirektiivi) 13 artiklan B kohdan b alakohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat R. Maierhofer sekä Finanzamt Augsburg-Land (paikallinen veroviranomainen; jäljempänä Finanzamt) ja jossa on kyse Maierhoferin harjoittaman valmisosista pystytettyjen rakennusten vuokraustoiminnan arvonlisäverollisuudesta.

Yhteisön lainsäädäntö

3 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Arvonlisäveroa on kannettava:

1. verovelvollisen tässä ominaisuudessaan maan alueella suorittamasta vastikkeellisesta tavaroiden luovutuksesta ja palvelujen suorituksesta."

4 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. 'Verovelvollisella' tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. Taloudellisena toimintana on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen

tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa.

3. Jäsenvaltiot voivat pitää verovelvollisena myös jokaista, joka satunnaisesti suorittaa 2 kohdassa tarkoitettuun toimintaan liittyviä liiketoimia, erityisesti jotain seuraavista liiketoimista:

a) rakennuksen tai rakennuksen osan luovutus siihen liittyvine maapohjineen ennen niiden ensimmäistä käyttöönottoa; jäsenvaltiot voivat määritellä, miten tätä perustetta sovelletaan rakennuksen muutostöihin, ja mitä käsitteellä maapohja tarkoitetaan.

Jäsenvaltiot voivat soveltaa muita perusteita kuin ensimmäistä käyttöönottoa, kuten esimerkiksi kiinteistön valmistumisen ja ensimmäisen luovutuksen välistä aikaa tai ensimmäisen käyttöönoton ja seuraavan luovutuksen välistä aikaa, jos nämä ajat eivät ole pidempiä kuin viisi tai vastaavasti kaksi vuotta.

'Rakennuksella' tarkoitetaan kiinteästi maapohjaan liittyvää rakennelmaa;

— — ."

5 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on vapautettava verosta jäljempänä luetellut liiketoimet edellytyksillä, joita ne asettavat vapautusten oikeaksi ja selkeäksi soveltamiseksi sekä veropetosten, veron kiertämisen ja muiden väärinkäytösten estämiseksi, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön muiden säännösten soveltamista:

— —

b) kiinteän omaisuuden vuokraus, lukuun ottamatta:

1. hotellialalla tai vastaavalla alalla harjoitettavaa kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä määriteltyä majoitustoimintaa, mukaan lukien leirintätarkoitukseen varustetuilla alueilla tapahtuva majoitustoiminta;

2. alueiden vuokrausta kulkuneuvojen paikoitusta varten;

3. pysyvästi asennettujen laitteiden ja koneiden vuokrausta;

4. säilytyslokeroiden vuokrausta.

Jäsenvaltiot voivat säätää muistakin tämän vapautuksen soveltamisalaa koskevista poikkeuksista."

Kansallinen lainsäädäntö

6 Vuoden 1993 Umsatzsteuergesetzin (liikevaihtoverolaki; BGBl. 1993 I, s. 565; jäljempänä UStG), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 1 §:n mukaan elinkeinonharjoittajan liiketoiminnassaan vastiketta vastaan suorittamat tavaroiden luovutukset ja muut suoritukset ovat liikevaihtoverollisia.

7 UStG:n 4 §:ssä säädetään eräistä vapautuksista. Kyseisen lainkohdan 12 momentin ensimmäisen virkkeen a kohdan mukaan verosta vapautettua on muun muassa kiinteistöjen vuokraus.

8 UStG:n 4 §:n 12 momentin toisessa virkkeessä suljetaan tietyt liiketoimet tämän vapautuksen ulkopuolelle:

"Verosta vapautettuja eivät ole sellaisten asuin- tai makuutilojen vuokraus, joita elinkeinonharjoittaja pitää käytössään ulkomaalaisten tilapäistä majoittamista varten, alueiden tilapäinen vuokraus kulkuneuvojen paikoitusta varten, alueiden tilapäinen vuokraus leirintäalueilla sekä kaikenlaisten koneiden ja muiden sel-

laisten laitteiden vuokraus, jotka kuuluvat tietylle tuotantolaitokselle, vaikka ne olisivat kiinteistön olennaisia ainesosia."

9 Bürgerliches Gesetzbuchin (Saksan siviililaki; jäljempänä BGB) 94 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Kiinteistön olennaisia ainesosia ovat maapohjaan kiinteästi sidoksissa olevat esineet, erityisesti rakennukset — — ."

10 BGB:n 95 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Esineet, jotka ovat sidoksissa maapohjaan pelkästään tilapäistä tarkoitusta varten, eivät ole kiinteistön ainesosia — — ."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

11 Maierhofer vuokrasi Freistaat Bayernille (Baijerin osavaltiolle) asuintaloja "yhdessä tarvittavan maapohjan kanssa" turvapaikanhakijoiden tilapäistä majoittamista varten. Vuokrasopimus tehtiin viideksi vuodeksi, minkä jälkeen sitä oli mahdollista jatkaa.

12 Osa kyseisistä rakennuksista sijaitsi kiinteistöllä, jonka paikallinen kunta oli vuokrannut Maierhoferille, ja muut rakennukset sijaitsivat kiinteistöillä, jotka rakennusten vuokralainen eli Baijerin osavaltio oli itse vuokrannut. Sopimusten päätyttyä kiinteistöt piti molemmissa tapauksissa palauttaa alkuperäiseen tilaansa.

13 Maierhofer rakensi näille kiinteistöille valmisosista yksi- tai kaksikerroksisia rakennuksia, jotka olivat rinnastettavissa valmistaloihin. Rakennukset lepäsivät betonisokkelilla, joka oli rakennettu maapohjaan upotettujen betoniperustusten päälle. Levyistä valmistetut seinät oli kiinnitetty perustuksiin pulteilla. Kehikon katteena oli käytetty tiiliä. Saniteettitilojen ja keittiöiden lattiat ja seinät oli laatoitettu. Rakennusmenetelmä teki mahdolliseksi sen, että kahdeksan henkeä pystyi milloin hyvänsä purkamaan rakennukset kymmenessä päivässä, minkä jälkeen rakennuksia oli mahdollista käyttää uudelleen.

14 Maierhofer ei ollut vähentänyt hankintahintaan sisältynyttä arvonlisäveroa vuonna 1992, jolloin rakennukset pystytettiin. Vuosien 1993—1995 osalta Maierhofer ilmoitti kiinteistöjen vuokraustoiminnan, joka oli UStG:n 4 §:n 12 momentin ensimmäisen virkkeen a kohdan perusteella arvonlisäverotonta.

15 Finanzamt kuitenkin verotti Maierhofia normaalin verokannan mukaisesti tämän harjoittamasta vuokraustoiminnasta, koska kyseinen toiminta ei ollut koskenut kiinteistöjä, vaan pelkästään rakennuksia, jotka BGB:n 95 §:n mukaan eivät todellisuudessa ole kiinteistön ainesosia. Määrätessään veron Finanzamt otti huomioon myös vähennettävät verot.

16 Finanzgericht (Saksa) hylkäsi Maierhoferin valituksen, joka koski Finanzamtin tekemiä verotuspäätöksiä.

17 Maierhofer teki tämän johdosta Revision-valituksen Bundesfinanzhofiin. Hän vetoaa siihen, että kuudes arvonlisäverodirektiivi huomioon ottaen UStG:n 4 §:n 12 momentin ensimmäisen virkkeen a kohtaa on sovellettu virheellisesti.

18 Bundesfinanzhof toteaa, että UStG:n 4 §:ssä, jolla on pantu täytäntöön kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohta, ei nimenomaisesti suljeta liikevaihtoverovapautuksen ulkopuolelle sellaista toimintaa, jota Maierhofer on harjoittanut ja jossa on kysymys tilapäisesti pystytettyjen rakennusten vuokraamisesta. Kansallista lainsäädäntöä sovellettaessa UStG:n 4 §:n 12 momentin ensimmäisen virkkeen a alakohtaa on kuitenkin syytä tulkita Saksan siviilioikeuden säännösten mukaisesti ja erityisesti BGB:n 95 §:n 1 momentin ensimmäisen ja toisen virkkeen mukaisesti, joiden mukaan esineet, mukaan lukien rakennukset, jotka ovat sidoksissa maapohjaan pelkästään tilapäisesti, eivät ole kiinteistön ainesosia. Tältä kannalta katsottuna tällaisten rakennusten vuokraus on verollista toimintaa.

19 Bundesfinanzhofilla on kuitenkin epäilyksiä siitä, onko Saksan oikeuden mukainen lähestymistapa yhteensoveltuva yhteisön oikeuden kanssa, ja Bundesfinanzhof katsoo näin ollen tarpeelliseksi esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kaksi ennakkoratkaisukysymystä:

"1) Kuuluuko direktiivin 77/388/ETY 13 artiklan B alakohdan b alakohdassa tarkoitetun käsitteen kiinteän omaisuuden vuokraus piiriin sellaisen valmisosista kootun rakennuksen vastikkeellinen käyttöönanto, joka on sopimuksen päätyttyä purettava ja jota voidaan käyttää uudelleen jollain toisella kiinteistöllä?

2) Onko merkitystä sillä, antaako vuokranantaja vuokralaisen käyttöön sekä rakennuksen että maapohjan vai pelkästään rakennuksen, jonka hän on pystyttänyt vuokralaisen maapohjalle?"

Ensimmäinen kysymys

20 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy yhteisöjen tuomioistuimelta kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdassa käytetyn käsitteen kiinteän omaisuuden vuokraus ulottuvuudesta.

21 Saksan hallituksen mukaan ei ole tarpeen määritellä tarkkaan käsitettä kiinteän omaisuuden vuokraus, sillä kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää muitakin poikkeuksia kyseisessä säännöksessä tarkoitettujen poikkeusten lisäksi, ja Saksan lainsäätäjä on käyttänyt hyväkseen tätä mahdollisuutta. Bundesratin hyväksymistä hallinnollisista ohjeista ilmenee, että sellaisten rakennusten vuokraus, jotka on koottu valmiselementeistä ja jotka ovat sidoksissa maapohjaan tilapäisesti, ei ole BGB:n mukaista kiinteistön vuokrausta, ja kyseinen vuokraus on näin ollen suljettu kiinteistön vuokraukselle säädetyn liikevaihtoverovapautuksen ulkopuolelle.

22 On kuitenkin syytä korostaa, että toisaalta UStG:n 4 §:ssä, jolla on pantu täytäntöön kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohta, säädetään, että kiinteistön vuokraus on periaatteessa vapautettu verosta, ja kyseisessä lainkohdassa suljetaan vapautuksen ulkopuolelle ainoastaan tietyt erityiset vuokraustoimet, jotka pääpiirteissään vastaavat kyseisen direktiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdan ensimmäisen alakohdan 1—4 luetelmakohdassa tarkoitettuja vuokraustoimia. UStG:n 4 §:n säännöksiin ei sisälly ainoatakaan muuta poikkeusta, eikä niissä etenkään ole nimenomaisesti suljettu pois valmisosista koottuja rakennuksia.

23 Hallinnollisten ohjeiden osalta, joihin Saksan hallitus viittaa, on toisaalta todettava, että Bundesfinanzhof ei edes mainitse niitä ennakkoratkaisupyynnössään. Kuten istunnossa esitetystä lisäksi ilmenee, vaikka kyseiset ohjeet ovatkin Bundesratin hyväksymiä, ne ovat ainoastaan neuvoa-antavia eivätkä ne ole UStG:n 4 §:n tasoinen oikeudellinen säännös. Kyseisillä ohjeilla ei siis voida perustaa muita poikkeuksia kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdan toisessa alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

24 Näin ollen on katsottava, että pannessaan täytäntöön kuudennen arvonlisäverodirektiivin Saksan liittotasavalta ei ole käyttänyt hyväkseen kyseisen direktiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdassa annettua oikeutta säätää muistakin poikkeuksista kuin niistä, joista on nimenomaisesti säädetty kyseisessä säännöksessä.

25 Lisäksi on syytä todeta, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kuudennen direktiivin 13 artiklassa mainitut vapautukset ovat yhteisön oikeuden omia käsitteitä ja että ne on siis määriteltävä yhteisön tasolla (ks. asia C-358/97, komissio v. Irlanti, tuomio 12.9.2000, Kok. 2000, s. I-6301, 51 kohta).

26 Näin ollen kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdassa mainitun käsitteen kiinteän omaisuuden vuokraus tulkinta ei voi riippua jäsenvaltion siviilioikeudessa annetusta tulkinnasta. Toisin kuin Saksan hallitus väittää, on siis tarpeen tutkia käsitteen kiinteän omaisuuden vuokraus ulottuvuutta.

27 Yhteisön oikeuden säännöksen tulkinnassa on otettava huomioon sen sanamuoto sekä asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös on (ks. asia C-223/98, Adidas, tuomio 14.10.1999, Kok. 1999, s. I-7081, 23 kohta ja asia C-191/99, Kvaerner, tuomio 14.6.2001, Kok. 2001, s. I-4447, 30 kohta).

28 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdan sanamuodossa ei määritellä käsitteen kiinteän omaisuuden vuokraus ulottuvuutta. On siis tarkasteltava kyseisen säännöksen asiayhteyttä sekä sillä lainsäädännöllä tavoiteltuja päämääriä, jonka osa kyseinen säännös on.

29 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdan sanamuodosta ilmenee, että yhteisön lainsäätäjä on halunnut tehdä irtaimen omaisuuden vuokrauksesta verollista, kun taas kiinteän omaisuuden vuokrauksen pitää periaatteessa olla verosta vapautettua.

30 Yhteisöjen tuomioistuin on näin ollen katsonut, että kansallinen säännös, jossa tiettyjen irtainten esineiden vuokraukseen ulotetaan arvonlisäverovapautus, joka kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdassa myönnetään ainoastaan kiinteän omaisuuden vuokraukselle, on kyseisen direktiivin säännösten vastainen (ks. asia C-60/96, komissio v. Ranska, tuomio 3.7.1997, Kok. 1997, s. I-3827, 16 kohta).

31 Esineet, joiden johdosta annettiin edellä mainittu tuomio asiassa komissio vastaan Ranska, olivat asuntovaunuja, telttoja, liikuteltavia asuinparakkeja sekä kevytrakenteisia vapaa-ajan asuntoja. Näille irtaimina pidettäville esineille oli

luonteenomaista se, että kysymys oli joko liikuteltavista esineistä, kuten asia on asuntovaunujen ja liikuteltavien asuinparakkien osalta, tai helposti siirrettävistä esineistä, kuten asia on telttojen ja kevytrakenteisten vapaa-ajan asuntojen osalta.

32 Rakennukset, joista pääasiassa on kysymys ja jotka on kuvattu tämän tuomion 13 kohdassa, eivät sen sijaan ole liikuteltavia eivätkä helposti siirrettäviä. Ne ovat rakennuksia, jotka lepäävät betonisokkelilla, joka on rakennettu maapohjaan upotettujen betoniperustusten päälle. Vuokrasopimuksen päätyttyä ne voidaan purkaa myöhempää uudelleenkäyttöä varten, mutta purkaminen vaatii kahdeksalta hengeltä kymmenen päivää.

33 On syytä katsoa, että tällaiset rakennukset, jotka muodostuvat maapohjaan kiinteästi liittyvistä rakennelmista, ovat kiinteää omaisuutta. Tältä osin on tärkeää, että rakennelmat eivät ole helposti purettavissa ja siirrettävissä, mutta toisin kuin Saksan hallitus väittää, ei ole tarpeen, että rakennelmat liittyisivät maapohjaan erottamattomalla tavalla. Vuokrasopimuksen kesto ei liioin ole ratkaiseva määritettäessä sitä, ovatko kyseessä olevat rakennukset irtainta vai kiinteää omaisuutta.

34 Tällä tavalla määritellyn rakennuksen käsite vastaa sitä määritelmää, joka kyseisellä ilmaisulla on rakennuksen tai rakennuksen osan luovutusta koskevassa kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa. Ei ole syytä tulkita tätä käsitettä eri tavalla sen mukaan, onko kyseessä tämän direktiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdassa tarkoitettu vuokraustoimi vai 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettu luovutustoimi.

35 Ensimmäiseen kysymykseen on siis syytä vastata, että sellaisen rakennuksen vuokraus, joka on rakennettu maapohjaan kiinteästi liittyvistä valmisosista siten, että kyseiset valmisosat eivät ole helposti purettavissa eivätkä siirrettävissä, on

kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdan mukaista kiinteän omaisuuden vuokrausta, vaikka kyseinen rakennus tullaan poistamaan vuokrasopimuksen päätyttyä ja vaikka sitä tullaan käyttämään uudelleen jollain toisella kiinteistöllä.

Toinen kysymys

36 Kansallinen tuomioistuin kysyy toisella kysymyksellään, että kun pyritään määrittämään, onko tietty vuokraustoimi kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdan mukaista kiinteän omaisuuden vuokrausta, onko tällöin merkitystä sillä seikalla, antaako vuokranantaja vuokralaisen käyttöön sekä maapohjan että rakennuksen vai pelkän rakennuksen, jonka hän on rakentanut vuokralaisen maapohjalle.

37 Maierhoferin ja komission mukaan liiketoimen määrittely kiinteän omaisuuden vuokraukseksi ei riipu lainkaan tästä seikasta.

38 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsoo sen sijaan, että on tärkeää, että vuokranantaja ei anna vuokralaisen käyttöön pelkästään itse rakennusta vaan myös maapohjan, jolle rakennus on rakennettu. Jos näin ei tapahdu, on olemassa vaara, että verollisen palvelun suoritus, kuten rakennuksen rakennus- tai korjaustyö, tullaan esittämään verosta vapautettuna kiinteän omaisuuden vuokraustoimintana.

39 Tältä osin on syytä korostaa, että kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdassa määritetään verosta vapautetut liiketoimet sen perusteella, minkä luonteisia suoritetut liiketoimet ovat. Kun pyritään määrittämään, onko liiketoimi vuokrausta vai rakennus- tai korjaustyötä, on syytä ottaa huomioon kyseisen liiketoimen luonteenomaiset tekijät (ks. kuudennen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan osalta asia C-349/96, CPP, tuomio 25.2.1999, Kok. 1999, s. I-973, 29 kohta) riippumatta siitä, millaisena kyseinen liiketoimi voidaan keinotekoisesti esittää.

40 Kuten ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta lisäksi ilmenee, kiinteän omaisuuden vuokraus voi koskea ainoastaan rakennusta. Jotta vuokraus tulisi luokitelluksi kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdan mukaiseksi kiinteän omaisuuden vuokraukseksi, ei ole tarpeen, että vuokraus koskee samanaikaisesti sekä rakennusta että maapohjaa, jolle rakennus on pystytetty.

41 Toiseen kysymykseen on näin ollen syytä vastata, että kun pyritään määrittämään, onko tietty vuokraustoimi kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan b alakohdan mukaista kiinteän omaisuuden vuokrausta, merkitystä ei ole sillä seikalla, antaako vuokranantaja vuokralaisen käyttöön sekä maapohjan että rakennuksen vai pelkän rakennuksen, jonka hän on rakentanut vuokralaisen maapohjalle.

Oikeudenkäyntikulut

42 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Bundesfinanzhofin 25.5.2000 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Sellaisen rakennuksen vuokraus, joka on rakennettu maapohjaan kiinteästi liittyvistä valmisosista siten, että kyseiset valmisosat eivät ole helposti purettavissa eivätkä siirrettävissä, on jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 13 artiklan B kohdan b alakohdan mukaista kiinteän omaisuuden vuokrausta, vaikka kyseinen rakennus tullaan poistamaan vuokrasopimuksen päätyttyä ja vaikka sitä tullaan käyttämään uudelleen jollain toisella kiinteistöllä.

2) Kun pyritään määrittämään, onko tietty vuokraustoimi kuudennen arvonlisäverodirektiivin 77/388/ETY 13 artiklan B kohdan b alakohdan mukaista kiinteän omaisuuden vuokrausta, merkitystä ei ole sillä seikalla, antaako vuokranantaja vuokralaisen käyttöön sekä maapohjan että rakennuksen vai pelkän rakennuksen, jonka hän on rakentanut vuokralaisen maapohjalle.

Wathelet Timmermans Edward

Jann von Bahr

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä tammikuuta 2003.

R. Grass

kirjaaja

M. Wathelet

viidennen jaoston puheenjohtaja